

Programul electoral al Blocului Social-Democrat (Alegeri parlamentare 1994)

Partidul Social-Democrat din Moldova, Uniunea Tineretului din Moldova. Liga Națională a Tineretului din Moldova, Mișcarea Democratică din lângă Nistrului «Demnitatea», uniți într-un singur bloc electoral – **blocul social-democrat** – cu care s-a solidarizat Federația Sindicatelor Independente din Moldova, fiind convinși de faptul că:

- nu avem nimic mai scump decât pacea, viața și drepturile omului;
 - interesele cetățenilor luați aparte alcătuiesc interesele societății;
 - statul este pentru cetățeni, dar nu cetățenii pentru stat;
 - cetățenii înstăriți, familiile îndestulate alcătuiesc temelia unei societăți stabile;
- și înțelegând necesitatea unor măsuri chibzuite și ferme pentru scoaterea țării din adâncă criză politică și socio-economică, cheamă cetățenii Moldovei să voteze la apropiatele alegeri parlamentare din 27 februarie 1994 pentru **blocul social-democrat!**

1. MOLDOVA – CASA NOASTRĂ COMUNA. ÎNTĂRIREA STATALITĂȚII MOLDOVENEȘTI

Blocul social-democrat consideră că:

- fără întărirea statalității noastre;
- fără o împăciuire dintre trăitorii Moldovei de diferite neamuri, împăciuire obținută prin compromis și pe baza unei perspective clare a existenței Republicii Moldova;
- fără dezlegarea conflictelor din raioanele de est și de sud ale țării; nici nu poate fi vorba de lupta contra sărăciei, corupției, nu se poate miza pe atragerea de investiții în economia noastră, pe apărarea reală a drepturilor omului, inclusiv a dreptului la proprietate.

Pornind de la acestea, **blocul social-democrat** își ia asupra sa datoria:

- să înfăptuiască o politică de **împăciuire interetnică**; fiecare cetățean este în drept să se scoată ceea ce dorește el însuși – moldovean sau român, rus, ucrainean, găgăuz, bulgar sau de altă naționalitate – apartenența de neam este o chestiune personală a fiecăruia: dar ca **popor** noi toți sîntem **cetățeni** ai Republicii Moldova, egali în fața legii;
- să obțină chiar la prima sesiune a noului Parlament hotărîrea de a adopta prin **referendum** Legea constituțională a Republicii Moldova. Lege care să adeverească voința cetățenilor săi de a trai într-un stat **independent** și care să cuprindă principiile **statului juridic al raioanelor de est și de sud** ale țării; legea respectivă trebuie să mai prevadă mecanismul de adoptare a noii Constituții a țării;
- să desăvîrșească la aceeași primă sesiune legislația **limbilor** menită să facă limba de stat obligatorie pentru lucrătorii din Instituțiile de stat, nu de a o folosi pentru **ciuntirea** drepturilor cetățenilor, și să schimbe termenele de realizare a legii, oprind prin aceasta evadarea cadrelor calificate, inclusiv din sfera învățămîntului; copiii noștri trebuie educați într-un climat de multilingvism civilizat și firesc;
- să obțină **interzicerea organizațiilor politice**, căra își propun ca scop surparea

- suveranității și integrității teritoriale a Republicii Moldova;
- să restabilească **încrederea** între locuitorii **ambelor maluri** ale Nistrului, precum și încrederea populației de pe malul stîng față de Chișinău în calitatea lui de capitală a statului, care oglindește și apără interesele tuturor cetățenilor Moldovei;
- să înfăptuiască o **nouă împărțire** a împuternicirilor Statului înspre organele conducerii locale, asigurîndu-le o bază financiară trainică și suficientă pentru rezolvarea pe teritoriul lor a întregului complex de probleme socio-economice;
- să înfăptuiască reforma **sistemului judecătoresc**, care să asigure supremația (stăpînirea) Legii și neatîrnarea judecătii; el trebuie să cuprindă Judecătoria Supremă, care să albă și funcții de Judecătorie Constituțională, curțile regionale de apel (de casația), precum și judecățile raionale administrative, civile și penale:
- să întărească sistemul **organelor ordinii de drept** prin ridicarea nivelului lor profesional, prin perfecționarea bazei tehnice; procuratura este datoare să înfăptuiască urmărirea penală și să sprijine învinuirea în judecată, iar procurorul țării să fie numit de către Parlament.

Blocul social-democrat va înfăptui o politică de închezare a unei **armate** naționale puțin numeroase și de un înalt profesionalism, cu o suficientă protecție socială a militarilor și a membrilor familiilor acestora; este necesară adoptarea unei **doctrine de securitate** a statului.

Blocul social-democrat consideră **politica externă** drept factor de asigurare a securității tînărului stat moldovenesc și își ia asupra sa datoria:

- să folosească la maximum relațiile bilaterale cu diferite țări pentru crearea unui climat prielnic și de sprijinire a reformelor în interiorul țării;
- să adopte în mod urgent Legea «Cu privire la politica externă a Republicii Moldova» și **doctrina politicii externe**, precum și actele legislative care exclud completarea cu persoane întîmplătoare a corpului diplomatic;
- să purtă la temelia politicii externe asemenea priorități, ca integrarea neabătută a țării în sistemul european comun de securitate și colaborarea reciproc avantajoasă cu structurile economico-financiare mondiale în interesele economiei naționale;
- să urmeze în politica externă un curs cumpătat, folosind la maximum avantajele poziției geopolitice a Moldovei, să asigure relații stabile și egale cu Ucraina, România și Federația Rusă;
- să învieze activitatea diplomatică în vederea scoaterii de pe teritoriul statului nostru a armatelor străine.

Blocul social-democrat se obligă să adopte în 1994 un pachet de legi care să creeze baza juridică pentru **lupta contra corupției**, care va pune pe **funcționarii de stat sub un control strict** din partea societății. În parte, numirea într-o funcție de stat va trebui să se facă numai prin concurs. Persoanele numite în funcție sînt obligate să completeze o declarație despre venituri.

Blocul social-democrat considera că orice reforme sînt posibile numai cu condiția instaurării **ordinii**, a consolidării **legalității** și a unei **lupte** reale, nu declarate contra **criminalității**.

2. REFORMA ECONOMICĂ. LUPTA CONTRA SĂRĂCIEI

Blocul social-democrat va curma experimentele imprevizibile asupra populației în spiritul șocului fără terapie înfăptuite de guvernele Moldovei începînd cu

anul 1990.

Sarcina strategică a **blocului social-democrat** este reformarea proprietății, dezvoltarea antreprenoriatului privat, desfășurarea **privatizării** contra **bonuri patrimoniale**. Înaintînd cu trei ani în urmă concepția privatizării, social-democrații, înfruntînd împotrivirea forțelor antireformatoare, luptă insistent și consecvent pentru a oferi **tuturor cetățenilor Moldovei șanse egale de a deveni proprietari**, de a-și ridica în mod real nivelul de viață, de a căpăta nemijlocit venituri de pe urma funcționării producției.

Blocul **social-democrat va lichida discriminarea** față de cetățenii care au vechime în munca în afara Moldovei și care au primit bonuri patrimoniale cu o valoare mai mică, precum și față de cetățenii lipsiți de posibilitatea privatizării gratuite a locuințelor în limitele normelor. Vor fi micșorate prețurile comerciale pentru privatizarea spațiului locativ supranormativ, care sînt peste puțințele majorității populației, dar mai ales peste cele ale pensionarilor.

În ultimul timp forțele politice aflate **la putere** desfășoară un atac înverșunat asupra programului de privatizare populară. Să fac încercări de a **devaloriza** (nimici prețul) bonurile patrimoniale, de a le prefăce în hîrtii de nimic pentru a vinde pe bani avuția națională unul grup mic de persoane ce s-au îmbogățit prin speculă și tâlhării din bunurile statului.

Blocul social-democrat îi preîntîmpină pe alegători că la 27 februarie 1994 se va hotărî **soarta privatizării populare!** Numai sprijinirea de către fiecare dintre Voi a **blocului social-democrat** va păstra **valoarea** bonurilor Voastre patrimoniale!

Doctrina noastră **economică** se întemeiază pe următoarele principii:

- reformarea neabătută a economiei prin reglementare de stat și dezvoltarea pe toate căile a antreprenoriatului privat; reforma economică nu se poate realiza împotriva voinței majorității poporului și nu trebuie să înrăutățească nivelul lui de viață;
- întărirea pozițiilor economice ale Republicii Moldova pe piața C.S.I., cooperarea cu România, cu alte țări din Europa și din lume, fără a se admite o dependență economică doar față de o singură țară;
- încetarea opunerii dintre sectorul agrar și cel industrial; nu există țări agrare înfloritoare cu o industrie slab dezvoltată, agricultura poate să înflorească numai datorită unei industrii și științe aflate într-o dezvoltare dinamică;
- sprijinirea socială a păturilor nevoiașe ale populației, stimularea creării de noi locuri de lucru, garantarea pentru cetățeni a posibilităților de a-și asigura bunăstarea prin propria muncă.

O sarcină arzătoare a **blocului social-democrat** este și împotrivirea la **sărăcirea** populației.

Acest lucru poate fi asigurat prin crearea condițiilor de **micșorare a prețurilor**. Vor fi anulate imediat toate piedicile pentru aducerea în țară a produselor petroliere în orice cantități de către toți cei care prin lege au voie s-o facă, se va face ordine în sistemul de comerț cu produse agricole, va fi lichidat dezmățul birocratic care dă naștere la clanuri mafioate ce umflă prin monopolismul lor prețurile și înăbușă concurența.

Blocul social-democrat va opri practica criminală de neplătire a salariilor către oamenii muncii, făcînd ordine în sistemul de circulație a banilor.

În colaborare cu sindicatele se va asigura **un coraport dintre salariul minim și minimul de trai**, ce se va stabili prin Lege.

Pensionarilor, invalizilor, copiilor orfani, care s-au pomenit astăzi la limita supraviețuirii fizice, li se garantează **pensii minime** în mărime de cel puțin 60-70%

din **minimul standard de trai**. **Ajutoarele de șomaj** nu vor fi mai mici decât pensia minimă, iar **plățile pentru recalificare** vor constitui cel puțin 80% din salariul minim.

Va fi asigurat sprijinul nominal pentru **mamele singure** și pentru **famiile cu mulți copii**.

Va fi elaborat un program guvernamental special privind crearea de condiții pentru participarea reală a **invalidilor** la viața societății.

Politica fiscală va fi subordonată sarcinii micșorării treptate a poverii impozitelor față de producător și stimularea activității economice. **În Republica Moldova impozitele trebuie să fie mai joase, iar legislația economică mai atrăgătoare decât în țările vecine. Blocul social-democrat va pune capăt politicii de nimicire a potențialului industrial** al Moldovei, promovată de ultimele trei guverne. Este necesar:

- de a aproba prin lege **concepția politicii industriale** a Republicii Moldova;
- de a face ordine în **transformarea întreprinderilor de stat** din industrie în **societăți pe acțiuni** cu capital mixt;
- de a reexamina politica fiscală și creditar-investițională în scopul de a **păstra** colectivele de producție și de cercetare științifică de înaltă calificare, de a **încuraja cooperarea** internațională de producție și **industrializarea** exportului, precum și de a **stimula, modernizarea** potențialului industrial al țării.

Una dintre sarcinile prioritare ale **blocului social-democrat** este **menținerea și perfecționarea** nivelului tehnologic existent al **producției agricole**, păstrarea **fertilității** pământului ca avuție națională.

Țăranului i se garantează posibilitatea de a deveni **proprietar** al pământului cu dreptul de a transmite lotul de pământ ca moștenire. Pământul are nevoie de stăpîn, dar și de lucrător, de aceea se vor **curma** orice încercări de **prădare** sau de **destrămare** artificială a gospodăriilor colective.

Codul funciar trebuie să devină o **lege pentru toți**. **Cumpărarea-vnzarea** pământului va fi permisă numai **cetățenilor** Republicii Moldova și numai atunci cînd vor apărea condiții pentru stabilirea prețului real al pământului.

Locuitorilor de la sate li se garantează asistența medicală și instruirea copiilor lor în mod gratuit, un transport obștesc cu funcționare normală, un nivel demn al prestărilor de servicii sociale la prețuri accesibile. Inclusiv prețurile la gaz și energie electrică.

Va fi **schimbată de urgentă structura de conducere** a economiei naționale, revăzute regulamentele ministerelor, departamentelor și altor organe de conducere pentru a scoate din acestea funcțiile administrative, de dispoziție și economico-financiare menite odinioară să influențeze activitatea întreprinderilor. Aceasta va duce la **micșorarea numărului de personal** din aparatul de stat și a **cheltuielilor** pentru întreținerea lui.

Întreaga politică economică a **blocului social-democrat** va fi orientată spre obținerea unui sprijin social larg pentru reformele ce țintesc spre crearea unei economii de piață.

3. CULTURA, ȘTIINȚA, ÎNVĂȚĂMÎNTUL. OCROTIREA SĂNĂTĂȚII ȘI A NATURII

Destinele culturii, științei, învățămîntului nu trebuie să depindă de vitregiile luptei politice și de greutățile economice.

Blocul social-democrat va opri practica de distrugere a **culturii și**

învățămîntului, negarea neîntemeiată a experienței culturale din deceniile trecute. Va fi creată **baza legislativă** a culturii care să garanteze dezvoltarea ei liberă în afara dependenței de doctrine ideologice și frontiere politice. Este necesară o adevărată **depolitizare a școlii**, formarea în școală a unei atmosfere de toleranță și înțelegere reciprocă, inadmisibilitatea propagării ideilor exclusivismului național.

Tuturor locuitorilor Moldovei li se vor asigura **condiții egale și accesul liber** la învățămîntul minim în limba maternă, aprobat prin lege, aplicarea liberă a formelor și metodelor avansate de desfășurare a procesului de învățămînt, inclusiv pe baza inițiativei private.

Blocul social-democrat este adeptul **separării depline a Bisericii** de stat și al autonomiei ei. Biserica nu poate fi instrument al politicii. Ținînd seama de rolul Bisericii în educația morală, statul trebuie să o sprijine în această direcție, asigurînd o **atitudine egală** din partea statului față de **toate confesiunile**.

Acțiunile puterii actuale au dus la declinul **științei**, fără a cărei dezvoltare Moldova se lipsește de viitor. Este necesar să se acorde la nivel de stat, prin concurs, un sprijin pentru cercetările fundamentale, să fie conjugate eforturile științei universitare și aplicative pentru elaborarea de programe și proiecte concrete, inițiate prin comenzi de stat cu destinație specială.

Blocul social-democrat se pronunță pentru reformarea **ocrotirii sănătății**, asigurîndu-se fiecărui cetățean o asistență medicală accesibilă și calitativă, indiferent de poziția lui socială și de nivelul veniturilor. Este necesară întărirea bazei tehnico-materiale și a celei de cadre atît prin alocări de la buget, cît și prin folosirea investițiilor particulare. Sarcina următorilor trei ani va fi introducerea pe etape a sistemului de asigurare socială medicală.

Înțelegînd deplin faptul că oamenii și pămîntul sînt averea cea mai de preț a Moldovei, **blocul social-democrat** se obligă să treacă imediat la măsuri de urmărire prin judecată penală a funcționarilor care au admis poluarea criminală a **mediului înconjurător**, precum și folosirea lui necontrolată, ceea ce duce la creșterea îmbolnăvirii populației. Va fi adoptată o legislație eficientă de protecție a naturii cu o subordonare rațională față de ea a tuturor tipurilor de activitate productivă.

Blocul social-democrat considera că platforma propusă are în vedere problemele și greutățile **tineretului**, aruncat la marginea vieții sociale de către actuala putere. Noi vom acorda înlesniri întreprinzătorilor pentru angajarea la lucru a absolvenților instituțiilor de învățămînt superior și mediu special, vom oferi tinerelor familii împrumuturi și credite pe termen lung în vederea construcției de locuințe și a amenajării lor.

4. SOLIDARITATEA – VALOARE TRADIȚIONALĂ A SOCIAL-DEMOCRAȚIEI EUROPENE

Social-democrații sînt unica forță politică din Moldova care are **relații internaționale**. Noi ne angajăm să folosim legăturile noastre cu partidele social-democrate din alte țări, în primul rînd din țările conduse de guverne social-democrate în scopul acordării de sprijin Republicii Moldova în acest moment de criză al formării ei.

Victoria **blocului social-democrat** va însemna o **colaborare** reală în domenii vitale a Republicii Moldova cu astfel de țări dezvoltate ca Germania, Suedia, Austria, Israel, Spania, Danemarca, Turcia și altele, în care social-democrația și-a demonstrat deja capacitatea de a rezolva problemele societății.